

Problémy dědičnosti z hlediska duchovní vědy

Podstata fyzické dědičnosti a příčiny nedokonalosti některých fyzických orgánů

Ve sledování procesu inkarnace, který R. Steiner různě popsal, se zřetelem na rozmanitá hlediska, jsme dospěli až k okamžiku početí. Jakmile došlo k oplodnění, tedy ke spojení otcovského semene (sperma) s mateřským vajíčkem (ovum), duchovní zárodek se vnořil do fyzického zárodku. Spojení semene a vajíčka pevně stanovuje fyzickou dědičnou výbavu. Ta pochází od obou rodičů, které lidská bytost chtějící se inkarnovat osudově přivedla k sobě, aby mohla zdědit fyzické tělo, jež by bylo *pro ni vhodné*. V čem spočívá nyní podstata fyzické dědičnosti, co a jak se dědí? Na protikladném příkladu to bude mnohé zřetelnější, a proto jej uvedeme jako první. R. Steiner naznačuje:

„Již od narození může mít člověk některý fyzický orgán vytvořený zmrzačeně, ale odpovídající éterný orgán může být nejenže vytvořený zcela normálně, ale dokonce podle okolností dokonaleji, ačkoli odpovídající fyzický orgán je zakrnělý nebo zmrzačený. ... Skutečnost, že morální kvality nacházejí svůj věrný výraz ve formách fyzického těla, je zcela příkladem toho, co z člověka ještě náleží nadsmyslovým světům.“ (GA 138) To je totiž duchovní zárodek fyzického člověka.

Navzdory tomu, že éterné tělo je dokonale a dobře vytvořeno, je fyzický orgán vytvořen zmrzačeně, protože nedokonale byl vytvořený duchovní zárodek fyzického těla. Na čem se toto nedokonalé vytvoře-

ní duchovního zárodku může zakládat, ukazuje R. Steiner na následujícím případě:

„Dejme tomu, že máte před sebou člověka, o němž se říká, že je těžce duševně nemocen. ... Tento člověk, který dnes žije jako zcela pomatený, mohl být za určitých okolností v dřívějších dobách velmi významnou inkarnací, mnohdy mohl žít jako génius. Ale řekněme, že tento geniální život proběhl ve druhé předcházející inkarnaci. Po ní by následovala jiná inkarnace, v níž byl dotyčný člověk jako relativně mladý uvězněn, takže vůbec nepřišel do styku se světem. Potom prošel smrtí a žil dále. Nakonec se zde znovu objevil jako pomatený. Právě proto, že to, co v minulé inkarnaci přijal, zůstalo úplně mimo oblast zážitků fyzického a éterného těla, neměl příležitost to zpracovat a inkarnoval se tedy *s úplnou neznalostí nitralidského těla*. Nemůže tedy dovnitř fyzického a éterného těla, zůstává stále venku, a protože nemůže používat fyzické tělo, je *pomatený*.“ (GA 317)

Příčina skutečnosti, že tělo nebylo dokonale vybudováno, a proto se lidská bytost nemohla správně inkarnovat do svého těla, tedy spočívala v „neznalosti nitra lidského těla“, tj. uspořádání v tělesné struktuře. Toto uspořádání se řecký nazývá *kosmos*¹; v kosmetice se přece tímto zkrášlujícím uměním uvádí postava opět do svého řádu. Teprve u Pythagora byl „kosmos“ použit ve smyslu *systému nebeských těles* (podle Wasserziehera). Můžeme říci, že makrokosmické uspořádání se zrcadlí opět v mikrokosmu, v člověku, je v něm prožíváno, poznáváno a opětovně rozeznáváno v makrokosmu.

Duchovní zárodek fyzického těla je v horním devachanu nesmírně veliký, tedy založený makrokosmicky, a zmenšuje se a zhušťuje se v mikrokosmické nadsmyslové fyzické tělo sil a struktur (blíže o tom v kapitole VIII). (GA 128, 131, 230)

¹ V řeckém textu Nového zákona je slovem „kosmos“ míněn pozemský svět. Slovo „kosmos“ by bylo možno odvodit od „korpsmos“, ze sanskrtského „kṛp“: postava, krása, odtud pak latinské „corpus“ a německé „Körper“ = tělo (podle Menge-Guthlinga, pozn. aut.).

Jak si individualita připravuje dědičnost

Jak si individualita připravuje dědičnost odpovídající inkarnací, aby mohla prožít na Zemi své záměry, ukazuje R. Steiner na dědičném nadání k hudbě:

„Uvažujeme-li o *rodině Bachů*, vidíme, že se v ní během 250 let narodilo 29 hudebníků a mezi nimi veliký Bach. K dobrému hudebníkovi nepatří jen vnitřní muzikalost, nýbrž i *fyzicky dobře utvořený sluch*. ... Ačkoli rozdíly jsou malé a nevýznamné, určitá forma vnitřních sluchových orgánů je nezbytná k tomu, aby člověk mohl být hudebníkem. Tyto formy se dědí. Člověk je má podobné jako jeho otec, děd atd.; stejně se dědí tvar nosu. Předpokládejme, že by nahoře na astrální pláni byla připravena individualita k inkarnaci a hledala fyzické tělo. Před stoletími nebo tisíciletími nabyla zvláštních muzikálních schopností.“ (GA 99, podrobněji v GA 120)

Zachování vnitřních muzikálních schopností R. Steiner popisuje stručně takto: „Nějaký člověk měl v minulém pozemském životě příležitost přijmout mnoho muzikálních podnětů, tyto ho však nevyužity minuly, protože neměl hudební sluch. Tato okolnost vedla v životě mezi smrtí a novým zrozením k tendenci využít v příští inkarnaci schopnosti, které vznikly hudebními podněty. A tato tendence ho vedla k tomu, aby si hledal v příštím životě tělesnost právě v takové rodině, která mu může dát potřebný základ. Tak si vyhledává dědičné znaky. Ani ten největší virtuos nemůže nic předvést, nedáme-li mu k tomu nástroj.“ (GA 120 a 99)

Ohledně druhého příkladu, který R. Steiner rád uváděl, tedy o *matematické rodině Bernoulli*, čtete následující zajímavé údaje:

„Stát se matematikem nevyžaduje zvláštní konstrukci mozku, jak se mnoho lidí domnívá. Myšlení, logika, je u něho stejná jako u jiných. Záleží na tzv. semicirkulárních kanálcích², nalézajících se v uchu, které jsou navzájem vůči sobě postaveny tak, aby zaujímaly tři směry pro-

² Canales semicirculares, jež známe jako tři obloukovité chodby v labyrintu.

Benninghoff-Goerttler píše ve třetím svazku: „Obloukovité chodbičky představují přibližně polokoulovité, obloukové kostní rourky... Forma, délka a zakřivení podléhají velkým individuálním rozdílům.“ (pozn. autora)

storu. Jejich zvláštní utvoření podmiňuje matematický talent. V tom spočívá základ k matematice. Je to fyzický orgán a ten se musí dědit. Tak vidíme, že v rodině Bernoulli žilo osm významných matematiků.“ (GA 99)

Geneticky, tedy fyzicky, se dědí nikoli oči, uši, nos atd., geneticky je v chromozomech určena pouze barva očí, tvar ucha, dále tvar nosu a brady. Ve školní učebnici od Schmeila „Der Mensch“ se píše:

„Tak např. rodinným zvláštnostem Habsburků - jako je předsunutá dolní čelist, silný dolní ret a velký nos - se věnovala pozornost již ve středověku. Dědily se po mnohá století od generace ke generaci a byly vneseny také do spřízněných knížecích domů. Poznáváme je již na obrazech císaře Maxmiliána I. (1459-1519) a jeho otce. U potomků domu Habsburků se však vyskytují dodnes.“

Samotná kombinace dědičné výbavy se tedy stanovuje až při početí. Neboť sourozenci mají různou dědičnou výbavu. Jak jsme zjistili, každá individualita vyhledává potřebný dědičný materiál z řady předků a od rodičů vzhledem k vlastním úmyslům, s nimiž se chce inkarnovat. Nemůže tedy jít o pouhé pasivní převzetí rodičovského dědičného základu duchovním zárodkem fyzického těla, ale jde také o třídění při kombinaci dědičných vloh, a sice při redukčním dělení. Co z toho vzejde, nemůže být vzhledem na oplodnění ponecháno náhodě.

Nadsmyslové fyzické tělo

O nadsmyslovém fyzickém těle se vyslovil R. Steiner takto:

„Když tedy zároveň sestoupíte na nejnižší hranici lidské organizace, mohli byste si představit nejprvotnější nadsmyslovou lidskou formu, která je jakožto systém sil, zrozená z nadsmyslových světů, určená... k přijetí toho, co pak člověku umožní fyzicky, smyslově se projevit.“ (GA 128, 28. 3. 1911)

Toto fyzické projevení se člověka je vzhledem k mléčným zubům popsáno následovně:

„Přichází-li člověk na svět, má tělo, které je výsledkem dědičného vývoje, včetně tzv. mléčných zubů. Dostal tělo, které je výsledkem toho,

co tkví v celé řadě předků. Odtud pochází fyzické tělo prvních sedmi let, vyjadřujeme-li to v číslech. Od sedmého do čtrnáctého roku má člověk také tělo, které však nevychází z přeměny prvního: zde zasahuje to, co si člověk přinesl na Zemi... *Tělo*, které má z dědičné linie, to je *model*, má je jako model. Do tohoto těla přijímá pozemskou substanci. Tuto pozemskou substanci, kterou člověk přijme do svého těla v prvních sedmi letech, by zpracoval do zcela jiné formy, kdyby pracoval jen na základě sil, které si přinesl z předzemského bytí. Utvořil by zcela jinou bytostnou podobu. Když se narodí, nepřichází sem s tendencí vytvořit takového člověka s očima, ušima, nosem, jako je ten, který se nachází na Zemi. Přichází sem s tendencí utvořit člověka tak, aby byl v zásadě jen velmi málo utvářen svou předzemskou bytostí, tj. od hlavy. Největší péče se věnuje právě tomu ostatnímu.“ (GA 316)

Předzemský člověk, sestávající z astrálního těla a Já - duchovní zárodek je při početí již odeslán dolů a éterné tělo není ještě vytvořeno - usiluje zprvu o napodobování kosmického. „To vlastně člověk chce dělat, když sestoupí z předzemského do pozemského bytí. Proč to ale nedělá? Protože je mu dán model. A podle tohoto modelu přepracovává nyní, během prvních sedmi let, s přijatými substancemi, to předzemské. Vlastně by chtěl více vytvářet kulovité a vytvořit více kulovité organizovaného člověka: avšak to vše se přepracovává podle modelu. Předzemská složka proto vypracovává z předzemských sil tohoto druhého fyzického člověka až mezi sedmým a čtrnáctým rokem, zprvu se však přidržuje modelu, který pochází od dědičných sil.“

Můžeme to tedy shrnout takto: Základní všeobecná lidská tělesná podoba je podmíněna vyvinutým duchovním zárodkem fyzické lidské podoby. Vytvoření individuálního typu člověka je podmíněno soutokem řady předků z generačního proudu na jedné straně a individuálního utvoření duchovního zárodku podmíněného karmou na straně druhé.